

Byvekstavtale for Bergensområdet 2019-2029

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato

Saksbehandler: Knut Natlandsmyr	Arkivsaknr.: 2018/6248-67
---------------------------------	---------------------------

RÅDMANNENS INNSTILLING:

Kommunestyret vedtar sluttforhandlet byvekstavtale for Bergensområdet for perioden 2019-2029.

SAMMENDRAG

Styringsgruppen for forhandlingene om byvekstavtalen signerte onsdag 4. desember 2019 ferdigforhandlet byvekstavtale for perioden 2019-2029. Avtalepartene er Samferdselsdepartementet (SD), Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), Vestland fylkeskommune og kommunene Bergen, Øygarden, Askøy, Alver og Bjørnafjorden. Avtalen er ikke gjeldende for alle lokale parter (fylkeskommunen og kommunene) og regjeringen har godkjent avtalen.

Avtalen forplikter partene til å arbeide for å oppnå nullvekst i personbiltransporten i hele avtaleområdet. Staten på sin side forplikter seg til å bidra med 13,3 milliarder (2020-kr) gjennom hele avtaleperioden. Askøy kommunen er sikret det fremforhandlede beløpet på 32,2 millioner årlig i hele avtaleperioden. Ved godkjenning av avtalen vil Askøy kommune få midler til å gjennomføre en rekke infrastrukturtiltak, som underbygger nullvekstmålet.

Avgjøres av:

Kommunestyret

Behandles i følgende utvalg:

Formannskapet og Kommunestyret. Formannskapet innstiller til Kommunestyret.

Saken meldes til UOL og UTM.

Videre saksgang:

Kommunestyrets vedtak oversendes avtalepartene.

Saksopplysninger:

Klimaforliket i Stortinget om en reduksjon i klimautslipp ble inngått i 2012. Norge har videre forpliktet seg gjennom Paris-avtalen å redusere utslipp av klimagasser. Byvekstavtalene er et verktøy for å nå målene som Norge har forpliktet seg til. Nullvekstmålet er ikke bare forankret i mål om utslippsreduksjon, det er også viktig i forhold til utfordringene med kapasitet og fremkommelighet på vegnettet.

Første generasjon byvekstavtale (byutviklingsavtale) ble introdusert i 2015. De første byvekstavtalene ble inngått høsten 2017 med de store byene, lokalt med Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune.

Våren 2018 inviterte SD og KMD Hordaland fylkeskommunen og kommunene Bergen, Askøy, Fjell, Os og Lindås til forhandling om ny byvekstavtale. Gjennom byvekstavtaler inngår stat, fylkeskommuner og kommuner en forpliktende samarbeid om å finansiere et mer miljøvennlig transporttilbud i storbyområdene. Avtalen har et mål om at den fremtidige veksten i persontransporten skal tas med miljøvennlige transportformer. Staten bidrar med 13,3 milliarder gjennom hele avtaleperioden.

I formannskapet 16.10.2018, PS 202/18 ble det fattet følgende vedtak:

- 1. Askøy sitt forhandlingsutvalg til Byvekstforhandlingene består av Ordfører Terje Mathiassen, Utvalgsleder Jannicke Bergesen Clarke og representant for opposisjonen Petter Haraldsen Haugland.*
- 2. Forhandlingsutvalget kan forhandle på vegne av Askøy Kommune med mål om å inngå en Byvekstavtale.*
- 3. Forhandlingsutvalget kan forhandle innenfor rammene av følgende forutsetninger:
- En avtale må ikke innebære økte bompenger som egenfinansiering fra Askøy Kommune.
- En avtale må ivareta kommunens rolle som planmyndighet.*
- 4. Utvalget gis forhandlingsrom innenfor rammene av pkt. 3. Formannskapet skal underveis i Byvekstforhandlingene involveres for politisk avklaring og forankring*
- 5. Forhandlingsutvalget kan ikke inngå avtale som innebærer bruk av midler satt av i Askøypakken til kollektivtiltak eller parkeringsavgift. Dette må til politisk behandling i Askøy kommune.*
- 6. En avtale må besluttes av Formannskap og Kommunestyre før den eventuelt undertegnes.*

Underveis i forhandlingene ble lokale parter utfordret av staten om å fremlegge aktuelle prosjekter som ville være med å underbygge nullvekstmålet for personbiltransport. Lokalt forhandlingsutvalg utarbeidet en liste med totalt 7 tiltak for Askøy kommune, jf. formanskaps sak PS 202/18.

Forhandlingsutvalget prioriterte følgende tiltak:

1. Innfartsparkering og utvikling av regionsenteret Kleppestø

Å sikre innfartsparkering i Kleppestø er viktig for å opprettholde og videreutvikle Askøy sitt «blå kollektivfelt» - hurtigbåten til Bergen sentrum. Ny innfartsparkering vil frigjøre areal som kan legges til rette for fortetting i sentrumskjernen av regionsenteret.

2. Styrke det «blå kollektivfeltet»

Økt frekvens på dagens båt rute Kleppestø – Bergen sentrum, samt vurdere andre mulige båtaneløp.

3. Tilrettelegge for sykkel og gange i og til regionsenteret Kleppestø

Det er viktig å legge til rette for at man kan gå og sykle trykt til nærmeste kollektivknutepunkt.

4. **GS veg langs Skarholmsvegen**

Skarholmsvegen har i dag ikke tilfredsstillende tilbud til gående og syklende. Ved å utføre tiltak her vil en kunne få en sikker gang og sykkel trace til Kleppestø.

5. **«Park and ride»/ Innfartsparkering langs FV562- Ravnanger og Strusshamn**

Ravnanger peker seg ut som en naturlig plassering av en innfartsparkering, som vil kunne betjene områder både nord og vest for Ravnanger.

6. **Tilrettelegging for gang- og sykkel inkl. sykkelparkering i lokalsenteret Ravnanger**

I nærheten av lokalsenteret Ravnanger finner man Tveit, som er et tett befolket område. Veien fra Tveit til Ravnanger er ikke tilrettelagt for myke trafikanter. Ravnanger ligger i sykkelavstand til en rekke boligområdet, men det er pr. i dag ikke tilbud til sikker sykkelparkering.

7. **Utlånssykler**

Etablere utlånssykler etter modell av Bysykler.

Nytt lokalt forhandlingsutvalg ble valgt av kommunestyret 29.10.2019, PS 200/19 og har bestått av ordfører, Siv Høgtun, varaordfører Roald Steinseide, utvalgsleder UTM Vidar G, Davidsen(H), representant Terje Angelshaug (Ap) og representant Osmund Kringstad (Al).

Det nye forhandlingsutvalget fikk følgende mandat av kommunestyret 28.11.2019:

Ordfører på vegne av forhandlingsutvalget får fullmakt til å signere byveksttalen med forbehold om kommunestyrets godkjenning.

Staten sitt økonomiske bidrag fordeler seg årlig med 408 millioner innenfor *Statlige programområdemidler til tiltak for framkomst, kollektivtrafikk, sykling og gåing* (også omtalt som riksvegmidler eller post 30-midler), dette er midler som brukes til investering. Belønningsmidlene på 314 millioner årlig kan brukes til ulike fremkomsttiltak, som er i tråd med det det overordnede målet i byveksttalen. Midlene kan brukes til både drift og investering.

Den 23.august 2019 la regjeringen frem bompengeforliket som inneholder ulike føringer både for bompengepakker og byveksttaler. Samferdselsdepartementet har i skriv av 14.november 2019 presisert hvilke betydning bompengeforliket vil ha for Bergensområdet. Det viktigste for Askøy sin del, som ikke har riksveger, er at det i statsbudsjettet for 2020 er åpnet opp for økt fleksibilitet i bruken av post 30-midler på fylkeskommunalt og kommunalt ansvarsområde innenfor byveksttalen. Det nevnes her gange-, sykkel- og kollektivtiltak, inkludert innfartsparkering.

Tabellen nedenfor viser fordeling av midler gjennom avtaleperioden. Midler til bybanen i Bergen og fylkeskommunale midler på 270 mill. årlig inngår ikke i tabellen.

Statlige midler fordelt på partene, for perioden 2019-2029. Årlig gjennomsnitt. Mill. 2020-kr.

	Post 30-midler¹	Belønningsmidler	Totalt
Skyss	-	280,0	280,0
Bergen kommune	285,1	23,76	308,9
Alver kommune	29,5	2,46	32,0
Bjørnafjorden kommune	25,0	2,08	27,1
Øygarden kommune	38,7	3,22	41,9
Askøy kommune	29,7	2,47	32,2

Totalt	408	314	722
---------------	------------	------------	------------

I Årlig bidrag fra staten over post 30 er avhengig av framdrift i prosjektene og finansieringsbehov i porteføljen.

Fordelingen av post 30-midler og belønningsmidler er basert på innbyggertall i den enkelte kommune. Belønningsmidler er i hovedsak fordelt til Skyss, med 280 mill. årlig. Av disse er 25 mill. årlig øremerket satsing på lav- og nullutsleppsteknologi.

Prioritering av tiltak i byvekstavtalen skal styres etter prinsipp om porteføljestyring. Dette innebærer at tiltak skal prioriteres etter en samlet vurdering av tiltaket sitt bidrag til nullvekstmålet, samfunnsøkonomisk nytte, disponible midler, planstatus og kapasitet til planlegging og gjennomføring. Prioritering av konkrete tiltak sikres gjennom årlige handlingsprogram som skal utarbeides og behandles styringsgruppen i Miljøløftet, fylkestinget, bystyret i Bergen og i de forskjellige kommunestyre. Styringsgruppen i Miljøløftet vil bestå av politisk ledelse fra SD, KMD, Vestland fylkeskommune og de øvrige kommunene. Styringsgruppen ledes av statssekretæren i SD.

Byvekstavtalen beskriver følgende 4 satsingsområder:

- gange og sykkel
- kollektivtransport
- innfartsparkering
- miljøvennlig teknologi og innovasjon

I arbeidet med handlingsprogrammene skal det utarbeides tiltakslistene innenfor hvert satsingsområde. Det skal sikres geografisk fordeling av tiltak i hele avtaleområdet, og kommunene er sikret sin totale ramme, som for Askøy kommune vil være 32,2 millioner årlig i hele avtaleperioden, jf. overstående tabell. Det er kommunestyret i Askøy som beslutter hvilke tiltak Askøy kommune skal spille inn til styringsgruppen. Rådmannen vil her fremme egen sak som beskriver aktuelle tiltak i hele kommunen.

Vurdering:

Rådmannen er av den oppfatning at den fremforhandlede avtalen er god da den vil medvirke til at Askøy kommune bidrar til en reduksjon i utslipp av klimagasser.

Avtalen vil gjøre det mulig å realisere en rekke infrastrukturtiltak som er viktig for Askøy. Dette gjelder spesielt for bygging av gang- og sykkelveger og innfartsparkering. Det vil også være viktig for Askøy å få styrket «det blå kollektivfeltet» (båtrute Kleppstø-Bergen) og busstilbudet generelt i kommunen. I avtaleforslaget har Skyss årlig fått tildelt 280 millioner som bl.a. vil bli benyttet til økt rutetilbud i kommunene som inngår avtale. Ved inngåelse av avtale vil dette også komme Askøy til gode, både internt i kommunen og inn/ut av kommunen.

Askøy kommune er sikret det fremforhandlede beløpet på 32,2 millioner årlig i hele avtaleperioden, til tiltak som underbygger nullvekstmålet. De aktuelle tiltakene må være planavklarte, dvs. det må foreligge en godkjent reguleringsplan. Dersom kommunen ikke har ferdig regulerte prosjekt som kan igangsettes det ene året «overføres» midlene, til prosjektene er klare til å gjennomføres.

Dagens bompenger på Askøy (Askøypakken) berøres ikke av byvekstavtalen.

I avtalen forplikter kommunene seg til å oppdatere kommuneplanens arealdel (KPA) i løpet av første halvdel av avtaleperioden (2024). For Askøy sin del er dagens KPA gjeldene frem til 2023, og ny KPA må således vedtas innen denne tiden uavhengig av en byvekstavtale.

Etter innspill fra kommunene, ble det i de siste forhandlingsmøtene gjort presiseringer / justeringer i avtaleteksten, dette gjelder bl.a. pkt. 5. Arealplanlegging, der det er presisert at kommunen er planmyndighet. Det fremgår videre at også utenfor de regionale vekstsonene skal det kunne legges til rette for utbygging for å opprettholde gode og levende lokalsamfunn. Forøvrig viderefører byvekstavtalen gjeldende nasjonale og regionale føringer i statlige planretningslinjer og regionale planer.

Rådmannen ser at en lokalt må prioritere arbeidet med utarbeidelse av liste over aktuelle tiltak som kan spilles inn til den politiske styringsgruppen som skal lede byvekstavtalen. Denne styringsgruppen vil bestå av politisk ledelse fra SD, KMD, Vestland fylkeskommune og de øvrige kommunene. Styringsgruppen ledes av statssekretæren i SD.

I lys av de siste endringene i avtaleteksten vil rådmannen anbefale at en tar utgangspunkt i opprinnelig liste som var utarbeidet av det første lokale forhandlingsutvalget og supplerer med andre aktuelle tiltak. Sak om aktuelle tiltak vil bli fremmet for kommunestyret.

Eksempler på tiltak:

- **Gang- og sykkeløsninger ved Myrane (i samsvar med områdeplan Myrane)**
Her er ny reguleringsplan under utarbeidelse og vil bli fremmet for politisk sluttbehandling i februar /mars 2020.
- **Innfartsparkering Ravnanger kombinert økt bussfrekvens til Kleppestø og Bergen sentrum (f.eks. avgang pr.15.min)**
Statens vegvesen har startet planlegging av ombygging av eksisterende kollektivterminalen på Ravnanger. I den forbindelse bør en også se på mulighetene for å anlegge en større innfartsparkering i området og øke frekvensen på buss. Må reguleres.
- **Gang- og sykkelveg i Hetlevik**
Vegen mangler tilbud til gående og syklende, er skoleveg. Ferdig regulert.
- **Gang- og sykkelveg fra Hanøy til Ravnanger**
Store deler av vegen mangler tilbud til gående og syklende, er skoleveg. Ved å utføre tiltak her vil en få en sikker gang og sykkel trace til lokalsenteret Ravnanger. Må reguleres.
- **Gang og sykkelveg fra Davanger til Ravnanger**
Store deler av vegen mangler tilbud til gående og syklende, er skoleveg. Ved å utføre tiltak her vil en få en sikker gang og sykkel trace til lokalsenteret Ravnanger. Må reguleres.
- **Gang- og sykkelveg fra Kjerrgardskrysset til Træet skole**
Deler av vegen mangler tilbud til gående og syklende, er skoleveg. Ferdig regulert.
- **Gang- og sykkelveg fra Fauskanger sør til Fromreide senter**
Vegen mangler tilbud til gående og syklende. Ved å utføre tiltak her vil en få en sikker gang og sykkel trace til lokalsenteret Fromreide. Må reguleres.
- **Gang- og sykkelveg Askebakken (fra Hop skole avkjørselen til Finamyren)**
Store deler av vegen mangler tilbud til gående og syklende, er skoleveg. Regulering pågår.

- **Kollektivfelt på Askøybroen**

Et ekstra felt på Askøybroen avsatt til kollektiv, vil øke kapasiteten og korte ned reisetiden, spesielt om morgenen fra Askøy og inn til Bergen.

Folkehelseperspektiv:

Byvekstavtalen fremmer et miljøvennlig transportsystem, som gir en reduksjon i utslipp av klimagasser. Dette sammen med en økt tilrettelegging for sykkel og gange vil gi positive effekter for folkehelse.

Økonomi:

Det må avsettes midler for utarbeidelse av nødvendige reguleringsplaner. Forøvrig vises det til saken og avtalen.

Kleppestø, 20.01.2020

Eystein Venneslan
rådmann

Knut Natlandsmyr
plan- og bygningssjef

Vedlegg:

- Signert byvekstavtale datert 4.desember 2019
- Vedlegg 8 til byvekstavtale: <https://www.vegvesen.no/fag/fokusomrader/by/byvekstavtaler>
- Skriv fra Samferdselsdepartementet datert 13.desember 2019
- Tiltaksliste Askøy kommune (utarbeidet av tidligere lokalt forhandlingsutvalg)